



ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

BUDDHIST LEADERSHIP OF LOCAL LEADERS IN PROVIDING SERVICES TO THE PEOPLE OF PHLAI SUBDISTRICT PRASAT DISTRICT, SURIN PROVINCE

พระมหาทวิ โกสโล¹, พระครูปริยัติปัญญาโสภณ², พระปลัดสุระ ญาณธโร³
Phramahathawee Kosalo¹, Phrakhrupharayatpanyasophon², Phrapalad Sura Yanataro¹
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์¹⁻³
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus¹⁻³
E-mail: Kosalo@live.com¹

ได้รับบทความ: 7 มิถุนายน 2567; แก้ไขบทความ: 18 ธันวาคม 2567; ตอปรับตีพิมพ์: 29 ธันวาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ 3) เพื่อนำเสนอภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ตามหลักสังคหวัตถุธรรม 4 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชาชนจำนวน 382 คน โดยใช้การสุ่มแบบง่าย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 10 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .67-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ .97 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก ประชาชนที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนมีรายได้แตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน และควรอำนวยความสะดวกข้าราชการและกิจกรรมชุมชน เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ของหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ หามาตรการป้องกันและบำบัดยาเสพติด ควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เคารพกฎหมาย จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านให้ครอบคลุม จัดสรรพื้นที่ริมหนองน้ำสาธารณะหมู่บ้านให้ประชาชนเพาะปลูกพืชผักสวนครัว เอาใจใส่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ควรสร้างกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกรักษาทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชน ควรฝึกอบรมเตรียมความพร้อมประชาชนรับมือภัยพิบัติต่าง ๆ และควรรณรงค์ให้ประชาชนกำจัดขยะให้ถูกวิธีควรสนับสนุนเด็กเยาวชนในการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ควรจัดหาทุนสนับสนุนประชาชนชาวบ้านให้ถ่ายทอดองค์ความรู้แขนงต่าง ๆ



คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงพุทธ, ผู้นำท้องถิ่น, การบริการประชาชน

Abstract

This research aims to: 1) study the leadership of local leaders in providing services to the people in Phlai Sub-district, Prasat District, Surin Province. 2) To compare the leadership of local leaders in providing services to the people in Phlai Sub-district, Prasat District, Surin Province. 3) To propose Buddhist leadership for local leaders in providing services to the people in Phlai Sub-district, Prasat District, Surin Province, according to the principles of Sangahavatthu 4. This research employs a mixed-methods approach, including both quantitative and qualitative research. The research instruments used were questionnaires and interviews with key informants. The statistics used for data analysis were descriptive statistics, including percentages, means, and standard deviations; t-tests for two independent variables; and F-tests using one-way analysis of variance (one-way ANOVA).

The research results indicate that, overall, the public's opinion on the leadership of local leaders in providing services to the people of Phlai Sub-district, Prasat District, Surin Province, is at a high level. The opinions of the public did not significantly differ based on gender, age, education level, or occupation. However, there were significant differences in views based on income levels. The suggestions are: 1). Facilitate administrative tasks and community activities. 2). Attend meetings with various village committees regularly. 3). Implement measures for preventing and treating drug addiction. 4). Perform duties with honesty and integrity, and respect the law. 5). Develop comprehensive village development plans. 6). Allocate areas along the village's public water bodies for the community to grow vegetables. 7). Focus on the quality development of human resources. 8). Create activities that instill a sense of responsibility for preserving natural resources in the community. 9). Provide training to prepare the community for various disasters. 10). Campaign for proper waste disposal practices among the public. 11). Support children and youth in accessing education, religion, and culture. 12). Seek funding to support local experts in sharing their diverse knowledge.

Keywords: Buddhist Leadership, Local Leader, Public Service



บทนำ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถาบันที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด โดยเป็นผู้ช่วยเหลือทางราชการในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนในตำบล หมู่บ้าน และเป็นผู้แทนประชาชนในการติดต่อกับภาคส่วนต่าง ๆ ถึงแม้สภาพสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในอนาคตภารกิจบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะเพิ่มมากขึ้น กรมการปกครองเป็นกรมกำกับดูแลกำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็ได้ช่วยเสริมศักยภาพให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้วยการขยายเวลาการทำงานให้ถึง ๖๐ ปี (ธนาภิต นามแฝง, 2541: 43) ให้เป็นที่พึ่งพาอาศัยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน เป็นผู้ดูแลทุกข์สุข และรักษาผลประโยชน์ของประชาชน เป็นผู้นำที่กล้าแสดงออกเพื่อปกป้องช่วยเหลือประชาชน ดังนั้น กำนันและผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นผู้ที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตของประชาชนมากที่สุด และรู้สภาพและเหตุการณ์ของตำบลหมู่บ้านเป็นอย่างดี แต่ในขณะเดียวกัน ปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นได้พร้อมกัน ปัญหาจากการปฏิบัติงานของผู้นำท้องที่จากการไร้ซึ่งคุณธรรมจริยธรรม ที่สามารถแก้ไขด้วยการยึดนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาแก้ไขและนำทางการแก้ปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ, 2550: 9)

ปีพุทธศักราช 2565 หมู่บ้านในเขตตำบลไพลทั้ง 12 หมู่บ้าน ได้จัดตั้งคณะทำงาน 7 ด้านของคณะกรรมการหมู่บ้าน คือ 1. ด้านอำนวยการ 2. ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย 3. ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน 4. ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ 5. ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข 6. ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 7. ด้านอื่น ๆ ตามโครงการชุมชนเข้มแข็งยั่งยืนจังหวัดสุรินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2565 โดยการขับเคลื่อนการจัดทำทบทวนแผนพัฒนาหมู่บ้านเป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ที่ระบุ “ให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และบริหารจัดการกิจกรรมที่ดำเนินงานในหมู่บ้านร่วมกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความเข้มแข็งและยั่งยืนของหมู่บ้านชุมชน (บ้านโสนก, 2565: 4)

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลไพลจึงเป็นตัวแปรสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนการจัดทำทบทวนแผนพัฒนาหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ตามโครงการชุมชนเข้มแข็งยั่งยืนของจังหวัด เพราะเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รับรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่จึงคาดหวังในตัวของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอย่างสูงในการนำความต้องการและสภาพปัญหาที่แท้จริงของประชาชน เช่น น้ำท่วมขังในฤดูฝน ถนนบางสายไม่มีแสงสว่างทำให้เดินทางตอนกลางคืนไม่สะดวก สมาชิกในชุมชนมีรายได้น้อย วางงานตามฤดูกาล มีหนี้สิน ไม่มีอาชีพเสริมหลังจากการทำนา วิทยุร่นให้มีความสำคัญกับวัฒนธรรมน้อยลง การตรวจสอบสุขภาพประจำปีประชาชน แหล่งน้ำตื้นเขิน อากาศร้อนและมีมลพิษมากขึ้น เป็นต้น (บ้านโสนก, 2565: 4) มาสู่ระบบงานราชการ เพื่อแก้ปัญหาให้กับชาวบ้าน หากผู้นำท้องที่ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาของชาวบ้านที่สุด ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการนำปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านมาสู่ระบบราชการ ไม่ค่อยเอาใจใส่เลยละเลยความทุกข์ยากของประชาชนในหมู่บ้าน ไม่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนเป็นต้น ปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านก็ไม่ได้รับการแก้ปัญหา ปัญหาดังกล่าว



สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางอุไร สวณียกานต์ (นางอุไร สวณียกานต์, 2558:72-73) ได้สรุปปัญหาอุปสรรค กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไว้ในงานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องที่ ตำบลไผ่สิงห์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ว่า การศึกษา และอาชีพของคนในชุมชนมีผลต่อความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน ผู้นำบางครั้งไม่ค่อยรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน ผู้นำขาดการเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของผู้ด้อยโอกาสในชุมชน ผู้นำบางท่านละเลยความทุกข์ยากของประชาชนในหมู่บ้าน ผู้นำไม่ค่อยให้ความสำคัญกับโครงการอบรมการส่งเสริมอาชีพ และผู้นำขาดความสัมพันธ์อันดีงามกับชาวบ้าน

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับ “ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไผ่ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์” โดยนำหลักสังคหัตถุธรรม 4 (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2543: 187) หลักการสงเคราะห์อันประกอบด้วย 1 ทาน 2 ปิยวาจา 3 อุตถจริยา 4 สมานัตตตา มาศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอำนวยการ 2) ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย 3) ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน 4) ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ 5) ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข 6) ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าในปัจจุบันมีสภาพเป็นอย่างไร มีแตกต่างกันหรือไม่อย่างไรและเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชน 6 ด้าน ตามหลักสังคหัตถุธรรม 4 ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไผ่ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไผ่ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไผ่ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ ตามหลักสังคหัตถุธรรม 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไผ่ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์” เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (InDepth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไผ่ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้



1. วิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตตำบลไพล อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 4,588 คน นำมาคำนวณหา โดยใช้การสุ่มแบบง่าย ได้จำนวนทั้งหมด 382 คน โดยใช้สมการของ Taro Yamane (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551: 45) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 และเมื่อได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ประกอบด้วย หลักสังคหวัตถุธรรม 4 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงพุทธ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการประชาชน บริบทพื้นที่วิจัย และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จึงได้กำหนดให้ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล) เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และหลักสังคหวัตถุธรรม 4 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ หลักการบริการประชาชน 6 ด้าน ตามแผนพัฒนาหมู่บ้านในเขตตำบลไพล ได้แก่ 1) ด้านอำนวยการ 2) ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย 3) ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน 4) ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ 5) ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข 6) ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งขั้นแรกผู้วิจัยได้เตรียมแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ขอความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นเกี่ยวกับข้อความ หรือข้อคำถามแต่ละข้อ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจว่าจะคงข้อความ หรือคำถามนั้นไว้ หรือจะตัดออกข้อความหรือคำถามที่จะคงไว้นั้นมีดัชนีค่าความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.6 โดยใช้สูตรแล้วนำเสนอประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในเขตตำบลไพล อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ แล้วนำข้อมูลที่ไ้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

2. วิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูป/คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจงผู้บริหารจากหน่วยงานรัฐและประชาชนที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน แบ่งเป็น ๗ กลุ่ม ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนฝ่ายพระสงฆ์ 2 รูป 2) ตัวแทนโรงเรียน 3 คน 3) ตัวแทนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไพล 1 คน 4) ตัวแทนข้าราชการเมือง 5) อดีตผู้ใหญ่บ้าน 1 คน 6) ประชาชนชาวบ้าน 1 คน 7) นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ 1 ท่าน สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กำหนดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดนัดไว้จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิเคราะห์ค่าให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การ



วิจัยโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. วิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิงจำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 55.75 เป็นเพศชาย 169 คน คิดเป็นร้อยละ 44.24

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากอยู่อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 28.53 อายุ 61 ปีขึ้นไปจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.51 มีอายุ 41--50 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.63 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17.28 และมีอายุ 18-30 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.04

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 47.91 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 35.86 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.38 การศึกษาระดับอนุปริญญา หรือ ปวส. จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.33 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.52

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 67.28 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22.25 มีอาชีพ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.71 มีอาชีพอื่น ๆ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.66 และมีอาชีพรับราชการ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.09

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 15,001-20,000 บาท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7



1.2 ผลการวเคราะหระดบความคตเห็นของประชาชนตอภาวะผู้นำของผู้นำทองที่น การใหบรการประชาชนเขตดابلพล อำเภอปราสาท จ้งหวดสุรนทร

ภาวะผู้นำของผู้นำทองที่นการใหบรการประชาชน เขตดابلพล อำเภอปราสาท จ้งหวดสุรนทร	ระดบความคตเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ดันอำนาจการ	4.10	0.713	มาก
2. ดันการปกครองและร้กษาความสงบเรียบร้อย	4.18	0.638	มาก
3. ดันแผนพัฒนาหุ่มบ้าน	4.13	0.648	มาก
4. ดันสงเสริมเศรษฐกิจ	4.10	0.685	มาก
5. ดันสังคม สิ่งแวดลอม และสาธารณะสุข	4.20	0.606	มาก
6. ดันศีกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	4.28	0.645	มาก
ภาพรวม	4.17	0.590	มาก

1.3 ผลการเปรียบเทียบความคตเห็นของประชาชนตอภาวะผู้นำของผู้นำทองที่น การใหบรการประชาชนเขตดابلพล อำเภอปราสาท จ้งหวดสุรนทร

ประชาชนที่มีเพศตางกันมีความคตเห็นตอภาวะผู้นำของผู้นำทองที่นการใหบรการ
ประชาชนเขตดابلพล อำเภอปราสาท จ้งหวดสุรนทร โดยภาพรวมไมแตกตางกัน จ้งปฏิเสธ
สมมติฐานการวจย

ประชาชนที่มีอายุตางกันมีความคตเห็นตอภาวะผู้นำของผู้นำทองที่นการใหบรการ
ประชาชนเขตดابلพล อำเภอปราสาท จ้งหวดสุรนทร โดยภาพรวมไมแตกตางกัน จ้งปฏิเสธ
สมมติฐานการวจย

ประชาชนที่มีระดับการศีกษาตางกันมีความคตเห็นตอภาวะผู้นำของผู้นำทองที่นการ
ใหบรการประชาชนเขตดابلพล อำเภอปราสาท จ้งหวดสุรนทร โดยภาพรวมไมแตกตางกัน
จ้งปฏิเสธสมมติฐานการวจย

ประชาชนที่มีอาชีพตางกันมีความคตเห็นตอภาวะผู้นำของผู้นำทองที่นการใหบรการ
ประชาชนเขตดابلพล อำเภอปราสาท จ้งหวดสุรนทร โดยภาพรวมไมแตกตางกัน จ้งปฏิเสธ
สมมติฐานการวจย

ประชาชนที่มีรายได้ตางกันมีความคตเห็นตอภาวะผู้นำของผู้นำทองที่นการใหบรการ
ประชาชนเขตดابلพล อำเภอปราสาท จ้งหวดสุรนทร โดยภาพรวมแตกตางกันอยางมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.01 จ้งยอมรับสมมติฐานการวจย



2. วิจัยเชิงคุณภาพ

ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องถิ่นในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพลอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ตามหลักสังคหัตถุธรรม 4 คือ การที่ผู้นำท้องถิ่นนำเอาหลักสังคหัตถุธรรม 4 คือ ทาน คือ การให้ปันสิ่งของตนแก่ผู้อื่น ปิยวาจา คำสุภาพไพเราะ อตถจริยา การทำประโยชน์ สมานัตตตา วางตนเสมอต้นเสมอปลาย มาประยุกต์ใช้ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. **ด้านอำนาจการ** ผู้นำควรจัดสถานที่บริการประชาชนให้เหมาะสม เช่น มีป้ายบอกที่ทำการผู้ใหญ่บ้านเป็นต้น ประสานอำนาจความสะดวกแก่ประชาชนที่มาติดต่อหรือขอรับบริการกับหน่วยงานราชการส่วนต่าง ๆ ควรแนะนำขั้นตอนของราชการด้วยคำสุภาพ ประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการขอรับบริการจากหน่วยงานของรัฐผ่านสื่อต่าง ๆ โน้มน้าวจิตใจให้คณะทำงานต่าง ๆ เกิดความเต็มใจกระตือรือร้นทำหน้าที่ สามารถสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ เช่น ผู้บังคับบัญชา ประชาชนในพื้นที่ได้ดี ใส่ใจรายงานสถานการณ์ของหมู่บ้านให้นายอำเภอทราบอย่างสม่ำเสมอ ควรเพิ่มช่องทางรับฟังปัญหา ความเดือดร้อน และความต้องการของชาวบ้าน เปิดเผยข้อมูลข่าวสารทางราชการที่เป็นประโยชน์กับประชาชนทุกคน ไม่เรียกร้องรับค่าตอบแทน และเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการต่าง ๆ ของหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ

2. **ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย** ผู้นำควรตั้งใจกระตือรือร้นหามาตรการที่สามารถควบคุมดูแลเยาวชนประชาชนให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนราชการ ตลอดจนถึงจารีตอันดีงามของชุมชน ควรสร้างเครือข่ายข่าวสารครอบคลุมทุกคุ้มหมู่บ้านคอยรายงานแจ้งเหตุร้าย การก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ควรกระตือรือร้นหามาตรการป้องกันและบำบัดยาเสพติด เช่น เสริมสร้างพลัง บวร เป็นต้น ให้เข้มแข็ง มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างอุดมการณ์ประชาธิปไตย คือ การยึดหลักกฎหมาย เคารพหลักสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ควรวางตนอย่างเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม โดยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เคารพกฎหมาย

3. **ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน** ผู้นำต้องเปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ต้องจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านให้ครอบคลุมความต้องการของประชาชน ต้องเอาใจใส่จัดทำแผนพัฒนาของหมู่บ้านให้สอดคล้องกับหน่วยงานอื่น ควรจัดเก็บข้อมูลเอกสารของแผนพัฒนาหมู่บ้าน รวมทั้งเอกสารโครงการต่าง ๆ ที่สำคัญอย่างเป็นระบบสามารถค้นหาได้ง่าย ชี้แจงประเด็นข้อสงสัยแผนพัฒนาหมู่บ้านของประชาชนได้ชัดเจนอย่างตรงไปตรงมา แสดงความเป็นมิตรกับประชาชนทุกคน ควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดีทุก ๆ สถานการณ์ ควรจัดทำโครงการโคกหนองนา โมเดล และธนาคารน้ำใต้ดิน เป็นต้น จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบผลการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ว่าเป็นไปนั้นตรงตามวัตถุประสงค์โครงการหรือไม่ แสดงความยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ยินดีอดทนรับฟังข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนพัฒนาหมู่บ้านจากประชาชน

4. **ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ** ผู้นำต้องสรรหาวิธีการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งพาตนเอง เช่น สนับสนุนการรวมกลุ่มจัดตั้งร้านค้าสหกรณ์เป็นต้นอย่างจริงจัง ควรจัดสรรพื้นที่ริมหนองน้ำสาธารณะหมู่บ้านให้ประชาชนเพาะปลูกพืชผักสวนครัว ไว้เพื่อรับประทานในครัวเรือนตลอดถึงจำหน่ายเพิ่มรายได้ สนับสนุนเยาวชนที่มีความรู้ในเทคโนโลยีให้เปิดตลาดออนไลน์เพื่อจัดจำหน่ายสินค้าการเกษตร กระตือรือร้นส่งเสริมให้ประชาชนเพิ่มมูลค่าราคาสินค้าการเกษตรของชุมชน นำเอา



หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ มารณรงค์สนับสนุนให้ประชาชนดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง อุทิศตนปฏิบัติหน้าที่บำบัตทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนในหมู่บ้านอย่างเสมอภาค

5. ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ผู้นำต้องเป็นธุระขอความช่วยเหลือ ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน จากหน่วยงานรัฐและเอกชน เอาใจใส่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ จัดทำบัญชีประสานร่วมมือกับด้วยหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนต่าง ๆ มาฝึกหัดพัฒนาประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ประสานหน่วยงานต่าง ๆ ให้การช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ที่เกินขีดความสามารถของหมู่บ้าน สามารถชักชวนประชาชนทุกกลุ่มในหมู่บ้านแก้ปัญหาแหล่งเพาะเชื้อยุงลายในชุมชน กระตือรือร้นรณรงค์ให้ประชาชนช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน เช่น แหล่งน้ำธรรมชาติ ป่าไม้ เป็นต้นที่มีอยู่ จัดกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชน สนับสนุนให้ประชาชนนำขยะบางส่วนมาใช้ประโยชน์ เช่น การทำน้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น คอยรายงานสถานการณ์โรคระบาดต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านให้นายอำเภอทราบอย่างสม่ำเสมอ ฝึกอบรมเตรียมความพร้อมประชาชนให้ปฏิบัติตามระเบียบสาธารณสุข และข้อบังคับของชุมชนเมื่อถึงคราวมีโรคระบาด

6. ด้านการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ผู้นำบริจาคเองหรือเชิญชวนประชาชนให้ร่วมบริจาค อุปกรณ์ที่จำเป็นการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สนับสนุนการศึกษา แก่เด็ก เยาวชนที่ขาดโอกาสเข้าถึงการศึกษา เชิญชวนประชาชนร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นกำลังหลักจัดหาทุนสนับสนุนปราชญ์ชาวบ้านด้านต่าง ๆ ให้ถ่ายทอดองค์ความรู้แขนงต่าง ๆ ให้แก่เยาวชน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนให้ประชาชนทั่วไปรับทราบผ่านทุกช่องทาง เสียสละเวลาส่วนตัวให้เกียรติเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมวัฒนธรรมของชุมชน เช่นงานเผาศพของประชาชนในหมู่บ้าน เป็นต้น จัดกิจกรรมสร้างความรักความสามัคคีปรองดอง เช่น กิจกรรมงานบุญประเพณี กิจกรรมกีฬาพื้นบ้าน เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ อภิปรายผลโดยตามภาพรวมได้ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$ S.D.= 0.590) เพราะว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ 6 ด้าน คือ ด้านอำนวยการ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน ส่งเสริมเศรษฐกิจ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ด้านการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของนางสาวอุไร สอนียากันท์ (2559: 87) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องที่ ตำบลไผ่สีห์ อำเภอลำดวน จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องที่ในตำบลไผ่สีห์ อำเภอลำดวน จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.38$ S.D.= 0.584) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้งประชาชนและผู้นำต่างก็มีการนำ



หลักธรรมในพระพุทธศาสนาใช้ในการอยู่ร่วมกันของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามจุดหมาย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนมีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($t = -2.42$, Sig. = 0.56) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนมีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวัชชัย วิชชุเมธี (เถื่อนมูลแสน) (2556: 97) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของที่ว่าการอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของที่ว่าการอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนมีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.25$, Sig. = 0.28) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนมีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาธนภุต อากสสุโร (เทพอำนวย) (2557: 81) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า อายุแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 4 จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่แตกต่างกันซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนมีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.22$, Sig. = 0.30) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนมีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาธนภุต อากสสุโร (เทพอำนวย) (2557: 82) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 6 จังหวัด ฉะเชิงเทรา ไม่แตกต่างกันซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($F = 0.31$, Sig. = 0.86) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนมีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของ



ผู้นำทอ้งทในการให้ปรการปรชชนเขตตำบลพล อำเภอปราสาท จ้งหวดสุรทร ไม่แตกต้งกัน ด้งนั้ จ้งปรเสธสมมุทธฐานการว้จย สอดคลอ้งก้งงานว้จยของ นายปรสาน เจริญศร (2558: 115) ได้ศ้ษาว้จยเรอื่ง “ความพ้พอใจของปรชชนต่อการให้ปรการตามหลักส้งคหวดถูธรรมของส้านักงานเทศบาลเมอื่งชลบุรี” ผลการว้จยพบว้ โดยภาพรวมไม่แตกต้งกัน ซ้งไม่เป็นไปตามสมมุทธฐานท้ด้งว้

สมมุทธฐานท 5 ปรชชนมีรายได้ต้งกัน ม้ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้นำทอ้งทในการให้ปรการปรชชนเขตตำบลพล อำเภอปราสาท จ้งหวดสุรทร โดยภาพรวม แตกต้งกันอย่างมีนัยส้าคัญทางสถิตท้ระดบ 0.01 ($f = 4.213$, Sig. = 0.002) ท้งน้เป็นเพราะว้ ปรชชนมีรายได้ต้งกัน ม้ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้นำทอ้งทในการให้ปรการปรชชนเขตตำบลพล อำเภอปราสาท จ้งหวดสุรทร แตกต้งกัน ด้งนั้ จ้งยอมรับสมมุทธฐานการว้จย สอดคลอ้งก้งงานว้จยของพระปญญา ซอติธมโม (แก้วหวงค์) (2561: 126) ได้ศ้ษาว้จยเรอื่ง “ภาวะผู้นำตามหลักปาปณักรธรรมของผู้ปรการเทศบาลเมอื่งท่าพระแท่น อำเภอท้ามะกา จ้งหวดกาญจนบุรี” ผลการว้จยพบว้ สมมุทธฐานซอ้ท 5 พนักงานทมี เ้เงินเดอีนต้งกัน ม้ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้ปรการเทศบาลเมอื่งท่าเรอืพระแท่น อำเภอท้ามะกา จ้งหวดกาญจนบุรี แตกต้งกัน (Sig.=0.002) ด้งนั้ จ้งยอมรับสมมุทธฐานการว้จย

ผลจากการว้จยว้ดถูประสงค์ซอ้ท 3 พบว้

1) ด้านอ้านวยการ ผู้นำควรจ้ดสถานท้ปรการปรชชนให้เหมาะสม เช่นมีป้ายบอกท้ทำการผู้หญ่บ้านเป็นต้น ปรสานอ้านวยความสะดวกแก่ปรชชนท้มาติดต่อหรือขอรับปรการก้บหน่วยงานราชการส่วนต้ง ๆ ควรแนะนำซ้้นตอนของราชการด้วยคำสุภาพ ปรชสั่มพ้งซ้้นตอนการขอรับปรการจากหน่วยงานของรัฐผ่านสอื่ต้ง ๆ โน้มน้าวจ้ดใจให้คณะท้งงานต้ง ๆ เกิดความเต็มใจกระตือร้อ้นท้งหน้าท้ สามารถสอื่สารก้บบุคคลต้ง ๆ เช่น ผู้บ้งค้บปัญซา ปรชชนในพ้้นท้ได้ศ้ใส่ใจรายงานสถานการณ้ของหมู่บ้านให้นายอำเภอทราบอย่างสม้าเสมอ ควรเพิ่มชอื่ทางรับพ้งปัญหาความเดอีดร้อน และความตอื่การของชาวบ้าน เปดเผยซอื่มูลข่าวสารทางราชการท้เป็นประโยชน์ก้บปรชชนท้ทุกคน ไม่เรอื่กรอ้งรับค่าตอบแทน และเข้าร่วมปรชุมก้บคณะกรรมาการต้ง ๆ ของหมู่บ้านอย่างสม้าเสมอสอดคลอ้งก้งงานว้จยของปรจ้กัษ์ ผิวงาม (2554: 138) ได้ศ้ษาว้จยเรอื่ง “ภาวะผู้นำการเปล่ยนแปลงของก้านันผู้หญ่บ้านในเขตพ้้นท้อำเภอศร้รัตนะ จ้งหวดศร้สะเกษ” ผลการว้จยพบว้ บทบาทและอ้านาจหน้าท้ของก้านัน-ผู้หญ่บ้านในฐานะตัวแทนของรัฐ (2) การอ้านวยความสะดวกแก่ปรชชน ปรชชนในชนบทมักประสบปัญหาในการติดต่อก้บส่วนราชการต้งๆ โดยเฉพาะในพ้้นท้ท้งไกล นอกจากน้ีราษฎรมักจะไม่รู้ระเบียบปฏิบัติ ทางราชการจ้งทำให้เสยเวลาในการติดต่อและเดินทาง ก้านัน ผู้หญ่บ้านตอื่เป็นผู้นำการจ้กระให้แก่ปรชชนมากท้สุดท้าท้จะทำได้

2) ด้านการปกครองและร้ษาความสงบเรียบร้อย ผู้นำควรต้งใจกระตือร้อ้นหามาตรการท้สามารถควบคุมดูแลชาวชนปรชชนให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนราชการตลอดถึงจารีตอันต้งามของชุมชน ควรสร้างเครอื่ข่ายข่าวสารครอบคลุ่ทุกคุ้่มหมู่บ้านคอยรายงานแจ้งเหตุร้าย การก่ออาชญากรรมาต้ง ๆ ควรกระตือร้อ้นหามาตรการป้องกันและบำบ้ดยาเสพติด



เช่นเสริมสร้างพลัง บวร เป็นต้นให้เข้มแข็ง มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างอุดมการณ์ประชาธิปไตย คือการยึดหลักกฎหมาย เคารพหลักสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ควรวางตนอย่างเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม โดยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เคารพกฎหมายสอดคล้องกับงานวิจัยของบงกษมาศ เอกเอี่ยม (2557: 82) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่าบทบาทด้านการปกครอง และรักษาความสงบเรียบร้อย ชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นว่า ในฐานะกำนันผู้ใหญ่บ้านถือว่าเป็นผู้นำชุมชนก็ควรที่จะมีความรู้ความสามารถในเรื่องของการปกครองและควรจะต้องดูแลความสงบเรียบร้อยของชุมชน โดยการดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุขของคนในชุมชน สร้างความสามัคคีให้แก่ชุมชน เพื่อลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในชุมชน และควรมีการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยของชุมชนทั้งกลางวันและกลางคืน เพื่อดูแลและป้องกันเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้นกับคนในชุมชน ลดการมั่วสุมของเยาวชนที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด

3) ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน ผู้นำควรเปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ควรจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านให้ครอบคลุมความต้องการของประชาชน ควรเอาใจใส่จัดทำแผนพัฒนาของหมู่บ้านให้สอดคล้องกับหน่วยงานอื่น ควรจัดเก็บข้อมูลเอกสารของแผนพัฒนาหมู่บ้าน รวมทั้งเอกสารโครงการต่าง ๆ ที่สำคัญอย่างเป็นระบบสามารถค้นหาได้ง่าย ชี้แจงประเด็นข้อสงสัยแผนพัฒนาหมู่บ้านของประชาชนได้ชัดเจนอย่างตรงไปตรงมา แสดงความเป็นมิตรกับประชาชนทุกคน ควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดีทุก ๆ สถานการณ์ ควรจัดทำโครงการโคกหนองนาโมเดล และธนาคารน้ำใต้ดิน เป็นต้น จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบผลการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ว่าเป็นไปนั้นตรงตามวัตถุประสงค์โครงการหรือไม่ แสดงความยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ยินดีอดทนรับฟังข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนพัฒนาหมู่บ้านจากประชาชน สอดคล้องงานวิจัยของ นางสาวนุจรี ใจประนบ (2563: 114) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในจังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำภายในชุมชนจะต้องมีภาวะผู้นำซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้แทนประชาชนในชุมชน เป็นบุคคลที่ประชาชนในชุมชนให้การยอมรับ ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และในการประสานความร่วมมือภายในชุมชนและภายนอกชุมชน และในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชนจะต้องมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้กับ ประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนให้กับประชาชนได้ชัดเจนทั่วถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนใน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน นำไปสู่การสร้างการมีส่วนร่วมให้สมาชิกในชุมชนมี บทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง เพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพ เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

4) ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ผู้นำควรสรรหาวิธีการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งพาตนเอง เช่นสนับสนุนการรวมกลุ่มจัดตั้งร้านค้าสหกรณ์เป็นต้นอย่างจริงจัง ควรจัดสรรพื้นที่ริมหนองน้ำสาธารณะหมู่บ้านให้ประชาชนเพาะปลูกพืชผักสวนครัว ไว้เพื่อรับประทานในครัวเรือนตลอดถึงจำหน่ายเพิ่มรายได้ สนับสนุนเยาวชนที่มีความรู้ในเทคโนโลยีให้เปิดตลาดออนไลน์เพื่อจัดจำหน่ายสินค้าการเกษตร กระตือรือร้นส่งเสริมให้ประชาชนเพิ่มมูลค่าราคาสินค้าการเกษตรของชุมชน นำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาดรงรค์สนับสนุนให้ประชาชนดำรงชีวิตอยู่



อย่างพอเพียง อุทิศตนปฏิบัติหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนในหมู่บ้านอย่างเสมอภาค สอดคล้องกับงานวิจัยของบงกษมาศ เอกเอี่ยม (2557: 52) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นของจังหวัด เชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า เพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรส่งเสริมและ สนับสนุนให้คนในชุมชนมีอาชีพเสริมทำ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชน สร้างอาชีพที่แปลกใหม่ นอกจากนั้นการส่งเสริมอาชีพยังถือว่าเป็นการสร้างการเรียนรู้การทำงานงานร่วมกันของคนในชุมชน

5) ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ผู้นำควรเป็นธุระขอความช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน จากหน่วยงานรัฐและเอกชน เอาใจใส่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ จัดทำบัญชีประสานร่วมมือกับด้วยหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนต่าง ๆ มาฝึกหัดพัฒนาประชาชนกลุ่ม ต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ประสานหน่วยงานต่าง ๆ ให้การช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ที่เกินขีด ความสามารถของหมู่บ้าน สามารถชักชวนประชาชนทุกกลุ่มในหมู่บ้านแก้ปัญหาแหล่งเพาะเชื้อ ยุงลายในชุมชน กระตือรือร้นรณรงค์ให้ประชาชนช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน เช่น แหล่ง น้ำธรรมชาติ ป่าไม้ เป็นต้นที่มีอยู่ จัดกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังจิตสำนึกในการรักษา ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชน สนับสนุนให้ประชาชนนำขยะบางส่วนมาใช้ประโยชน์ เช่น การทำ น้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น คอยรายงานสถานการณ์โรคระบาดต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านให้นายอำเภอทราบ อย่างสม่ำเสมอ ฝึกอบรมเตรียมความพร้อมประชาชนให้ปฏิบัติตามระเบียบสาธารณสุข และ ข้อบังคับของชุมชนเมื่อถึงคราวมีโรคระบาด สอดคล้องกับงานวิจัยของพระกิตติคุณ วรธมโม (สว่าง เพียร) (2558: 218) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเทศบาลเมืองพิจิตรของจังหวัดพิจิตร” ผลการวิจัยพบว่า ด้าน การบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้ ทรัพยากรธรรมชาติเช่นป่าไม้ที่ดินให้เกิดประโยชน์ ควรมีการดูแลมลพิษด้านขยะโดยการรณรงค์ให้มี การใช้ถุงกระดาษหรือภาชนะอื่นแทนถุงพลาสติก ควรพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เป็นสถานที่ในการใช้ ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน

6) ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้นำควรบริจาคเองหรือเชิญชวนประชาชนให้ร่วม บริจาค อุปกรณ์ที่จำเป็นการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สนับสนุนการศึกษา แก่เด็ก เยาวชนที่ขาด โอกาสเข้าถึงการศึกษา เชิญชวนประชาชนร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นกำลังหลักจัดหาทุนสนับสนุนปราชญ์ชาวบ้านด้านต่าง ๆ ให้ถ่ายทอดองค์ ความรู้แขนงต่าง ๆ ให้แก่เยาวชน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนให้ประชาชนทั่วไป รับทราบผ่านทุกช่องทาง เสียสละเวลาส่วนตัวให้เกียรติเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรม วัฒนธรรมของชุมชน เช่นงานเผาศพของประชาชนในหมู่บ้าน เป็นต้น จัดกิจกรรมสร้างความรักความ สามัคคีปรองดอง เช่น กิจกรรมงานบุญประเพณี กิจกรรมกีฬาพื้นบ้าน เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัย ของพระกิตติคุณ วรธมโม (สว่างเพียร) (2558: 218) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหาร จัดการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเทศบาลเมืองพิจิตรของ จังหวัดพิจิตร” ผลการวิจัยพบว่า ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ควรมีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ขาดการดูแลทำให้ประชาชนในพื้นที่มีโอกาสในการ นำเสนอภูมิปัญญาชุมชน ควรมีการส่งเสริมโครงการด้านการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี



ทั่วถึงทุกชุมชน ควรจัดหางบประมาณในการสนับสนุน การอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนให้มีความโดดเด่น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง“ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนเขตตำบลไพล อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้นำในด้านการนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้บริการประชาชนให้มากขึ้น

1.2 ควรมีการจัดอบรมภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุธรรม 4 แก่ผู้นำ

1.3 ควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.2 ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชน ด้านอำนาจการและด้านส่งเสริมอาชีพอยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้นำควรใส่ใจงานด้านอำนาจการและด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจแก่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

2.2 ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพรายได้ ที่แตกต่างกัน ไม่เป็นปัญหา อุปสรรค ต่อการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน ดังนั้น ผู้นำควรหลวมรวมประชาชนทุกกลุ่มในหมู่บ้าน ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านให้เชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ

2.3 หลักสังคหวัตถุธรรม 4 ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำกับชาวบ้าน ดังนั้น ผู้นำควรนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้บริการประชาชน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

3.1 ควรศึกษาประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชนตาม

3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำผู้นำท้องที่ในการให้บริการประชาชน

3.3 ควรศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธในการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4



เอกสารอ้างอิง

- ธนาภิต นามแฝง. (2551). วันสำคัญไทย หนังสือวันสำคัญของไทย. กรุงเทพมหานคร: ปิรามิด.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). การวิเคราะห์และวิจัยข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพมหานคร: บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นางสาวนุจรี ใจประนบ. (2563). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค. สำนักบริการ: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นางอุไร สวนิยานต์. (2558). ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ว่าทอ้งที่ ตำบลไผ่สิงห์ อำเภอุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นายประสาน เจริญศรี. (2558). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักงานเทศบาลเมืองชลบุรี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บงกษมาศ เอกเอี่ยม. (1557). กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่. การประชุมวิชาการ การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4. วิทยาลัยบริหารศาสตร์: มหาวิทยาลัยแม่โจ้อาเภอสันทราย.
- ประจักษ์ ผิวงาม. (2554). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตน์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- บ้านโสนก. (2565). แผนพัฒนาหมู่บ้าน บ้านโสนก ตำบลโพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์. สุรินทร์: ม.ปท.
- พระกิตติคุณ วรธมโม (สว่างเพียร). (2558). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเทศบาลเมืองพิจิตรของจังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ตามรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปัญญา โชติธมโม (แก้วหางค์). (2561). ภาวะผู้นำตามหลักปาปณิกรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป . อ . ปยุตโต). (2543). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธม ในเครือบริษัทสำนักพิมพ์เพ็ทแอนด์โฮม จำกัด.
- พระมหาธนภุต อาภสโร (เทพอำนาจ). (2557). ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.



- พระมหาวัชชัย วิภูษเมธี (เถื่อนมูลแสน). (2556). *คุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของที่ว่าการอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. (2550). *ว่าด้วยมาตรฐานจัดสวัสดิสังคม*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.